

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๔ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๕-๕๐๐๐
ภายใน ๑-๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๖๕๔-๐๓๑๑

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชน ประจำวันที่ ๗ เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๕๗ หน้า ๑ ต่อก ๑๗-๑๘ มุลค่าข่าว ๘๙๖,๐๘๕.-

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

คำ พาก

จุดรั้งไว้เถิด

“จ”ากนั้น จะให้เด็กเข้าสู่ขั้นตอนการปฏิบัติในเรื่องของการไหว้ การกราบ การเดินผ่านผู้ใหญ่ การส่งของรับของ และพูดคุยกับนักเรียนเพื่อใช้ชีวิตวิถีชีวิตของเด็กๆ ก่อนจะตัดสินว่าเด็กคนไหนผ่านเข้าไปถึงขั้นสอบเรียนชั้น ม.1 ที่สาธิต มศว ปทุมวันได้ เด็กคนไหนผ่านการปฏิบัติก่อนก็จะมีโอกาสเข้าไปสมัครสอบเรียนก่อน เด็กบางคนยังไม่ผ่านการทดสอบด้านคุณธรรมจริยธรรมก็ต้องซ่อมจนกว่าจะผ่านแล้วจึงจะเข้าไปสมัครได้

สิ่งเหล่านี้ถือเป็นนโยบายของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) ที่ส่งผ่านมาถึงโรงเรียนสาธิต มศว ทุกแห่ง ให้ปฏิบัติเช่นที่ว่านี้เพื่อเราจะได้บอกพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนตั้งแต่มาสมัครว่า โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน จึงดำเนินวิถีการนี้และจริงจังในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ทางโรงเรียนต้องบอกจุดยืนด้านคุณธรรมจริยธรรมไว้ให้ผู้ปกครองที่พบบุตรหลานสมัคร รับทราบตั้งแต่แรก

เมื่อนักเรียนผ่านการสมัครแล้วก็ถึงกับการสอบเข้า ใควผ่านการสอบเข้าเรียน ทางสาธิตปทุมวันพาไปเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเน้นคุณงามความดี ความกตัญญูรู้คุณ บำปုပ်คุณโทษ ความรักชาติรักแผ่นดิน รักศาสนาและพระมหากษัตริย์ เน้นการไหว้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิและสวดเรื่องกรรมจิตอาสา จะเห็นว่สาธิต มศว ปทุมวันไม่ได้เน้นแต่วิชาการอย่างเดียว แต่สิ่งสำคัญเราเน้นคุณธรรมความดีความงามในจิตใจด้วย

“ประเทศไทยวิกฤติเรื่องผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างมาก หากเราเป็นสถานศึกษาไม่ตระหนักและใส่ใจเรื่องเหล่านี้ เด็กที่เติบโตขึ้นมาจะไม่เห็นคุณค่าแบบที่ตั้งใจ เราจึงต้องหมั่นอบรมและให้ความสำคัญในเรื่องเหล่านี้อย่างจริงจัง ชีวิตเด็กปัจจุบันผูกติดกับการใช้ชีวิตบนออนไลน์ แซดคุยกับเพื่อน เล่นเฟซบุ๊ก ซึ่งเรื่องราวในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมหาแทนไม่ได้ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ครู ประจักษ์ ผู้ปกครองต้องร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กๆ”

http://www.komchadluek.net/detail/20140301/179987.html#_UxQNuYn_

LDL

“ค”วามรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึง ‘การที่มีมติมติหนึ่งของวัฒนธรรม... ถูกใช้เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับความรุนแรงทางตรงหรือความรุนแรงเชิงโครงสร้าง’ คำว่าวัฒนธรรมที่กลองใช้ไม่ผิด...คือปริบทของเชิงสัญลักษณ์ของการดำรงอยู่ของมนุษย์ อาทิ ศาสนา อุดมการณ์ ภาษาและศิลปะ ศาสตร์ประยุกต์และศาสตร์บริสุทธิ์...เช่น ธงชาติ เพลงชาติ ขบวนการเรดของทหาร วุฒิปทของผู้นำ โทสวาท (hate speech) (สันติศึกษากับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในสังคมไทย, ชูศักดิ์ ภักธกุลวณิช, นิตยสาร ‘อ่าน’ ปีที่ 5 ฉบับที่ 1)

เป็นที่รู้กันดีอยู่แล้วว่าการใช้อำนาจของรัฐนั้นมีสองแบบด้วยกันคือแบบแข็ง (repressive state apparatus) ผ่านกองทัพ ตำรวจ และแบบอ่อนคือผ่านการปลูกฝังอุดมการณ์ผ่านโรงเรียน สื่อสารมวลชน ศิลปะ วรรณกรรม การปลูกฝังค่านิยม การกำหนดอุดมคติ ฯลฯ (ideological state apparatus)

อยากรู้ว่าสังคมไทยปลูกฝังอุดมการณ์ คุณค่าแบบไหนให้แก่เยาวชนหรือพลเมืองในอนาคตก็ต้องไปดูว่า เขาสอนอะไรกันโรงเรียนในระบบการศึกษา

แน่นอนว่าความทะเยอทะยานอยากจะเป็น ‘ควบคุม’ สำเนา ความคิด จิตใจ ของพลเมืองนั้นเป็นคุณสมบัติของรัฐสมัยใหม่ทุกรัฐ แน่นอน รัฐไม่ได้บอกเราว่า ‘ฉันจะควบคุมคุณเองนะ’ แต่รัฐหรือตัวแทนอำนาจรัฐมักจะบอกว่า ‘เราต้องการปลูกฝังสำนึกที่ดีที่ถูกต้องแก่คนรุ่นใหม่ของเราเพื่อความก้าวหน้าสภพพรของประเทศชาติบ้านเมือง’

ในสังคมที่ประชาธิปไตยก้าวหน้าและภาคประชาสังคมเข้มแข็งกว่ารัฐ เช่น ญี่ปุ่นตะวันตกนั้น การ

ปลูกฝัง ‘คุณค่า’ ผ่านการศึกษา สื่อ และเครื่องมือทางวัฒนธรรมทั้งหมดเป็นไปเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับอุดมการณ์เสรีนิยม ปังเจกบุคคลนิยม ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน

หลายๆ ประเทศไม่ไกลถึงเรื่องความหลากหลายทางเพศ สังคมพหุวัฒนธรรม ฯลฯ

“ห”ักลับมามองการใช้ ‘วัฒนธรรม’ ในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ในการครอบงำเยาวชนไทยในโรงเรียน คนที่โง่ที่สุดก็คิดว่าประเทศนี้ตกอยู่ภายใต้วัฒนธรรมการเมืองแบบอำนาจนิยมอย่างไม่ต้องสงสัย

เพราะมันเริ่มตั้งแต่เครื่องแบบนักเรียน ทรงผม-การมีเครื่องแต่งไม่แปลกเพื่การออกแบบเครื่องแบบและทรงผมให้ลดทอนความเป็นมนุษย์ของเด็กนักเรียนที่เพิ่งมีชีวิตชีวาให้เหลือเพียงวัตถุที่พึงใจรบบครอบงำแบบน้อยอย่างไร้ข้อกังขา ไร้ข้อสงสัย ไม่สามารถมีความอยก ความปรารถนา หรือทักษะต่อความงาม ในร่างกายของตนเองได้

เพราะความอยกและความปรารถนาเหล่านี้ถูกทำให้กลายเป็น ‘ความคิด’ ‘ความนอกอก’ ‘ความแค้นเคแค้น’

เด็กนักเรียนภายใต้เครื่องแบบและทรงผมจึงเป็นมนุษย์ที่ถูกหล่อหลอมมาให้ไม่สำนึกถึงการเป็นเจ้าขอร่างกายและจิตสำนึกของตนเอง

ต้นไม้ที่สูงไปถึงที่สุดแล้ว เด็กที่โตมาพร้อมกับเครื่องแบบและทรงผมมักจะเชื่อว่าตนเองเกิดมาเพื่ออะไรบางอย่างที่ยิ่งใหญ่กว่าตนเอง มีอะไรบางอย่างที่ยิ่งใหญ่กว่าตนเองที่พึงอุทิศให้เสมอ เช่น ชาติ ธงชาติ หรืออะไรที่ใหญ่กว่านั้น

การเป็นตัวของตัวเอง การมีอำนาจเหนือตัวเองและเป็นอิสระปราศจากพันธะผูกพันใดๆ ดังหากที่หาให้พวกเธอหวาดกลัว อังวัง และแปล่าเกลียดอย่างยิ่งที่สุด

“ค”งนั้น เราจึงไม่ต้องแปลกใจที่เห็นคนไทยจำนวนมากภูมิใจกับการได้สวมเสื้อที่สัญลักษณ์ออกตำแหน่งแห่งที่ทางสังคมของตนเองบอกสังกัดของตนเอง และบอกตัวตนเกิดมาเพื่อใคร และจบเป็นคของใคร

ไม่เพียงแต่เครื่องแบบ โรงเรียนและบรรดาครูบาอาจารย์ของไทยได้มีนวัตกรรมเรื่องมารยาท ประติษฐ์กฎเกณฑ์เกี่ยวกับกาว่านั้ง ยืน เดิน ไหว้กราบ มากกับการเคลื่อนไหว ‘ร่างกาย’ ของเยาวชนไทยมาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เริ่มการศึกษา ‘สมัยใหม่’ และมารยาทนี้ยิ่งเข้มข้นขึ้นโดยสัมพันธ์กับระดับความเข้มข้มของความทะเยอทะยานปรารถนา

ในการสถาปนาระบบองค์การให้เข้มแข็งสืบไปในแผ่นดินไทย

ยิ่งปรารถนาจะฝังตัวในความเป็นเผด็จการอำนาจนิยมมากเท่าไร ระดับของความเข้มข้นในการบังคับ ปลูกฝัง สิ่งที่ยังว่าเป็นจรรยาบรรณจริยธรรมศีลธรรมแบบไทยแท้ดั้งเดิมก็จะเข้มข้นจริงจังมากขึ้นเท่านั้น

มารยาทที่เป็น "สากล" นั้นเป็นประดิษฐกรรมของชนชั้นกลางและแน่นอนว่าเป็นของโลกสมัยใหม่ในยุคจารีต ไม่มี "มารยาท" ที่เป็นสากล แต่มีธรรมเนียมการ "คารวะ" หรือ การแสดงความเคารพ อีกทั้งการจ้วงท้วงที่ร่างกายที่สัมพันธ์กับความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างบุคคลแก่กลุ่มบุคคลในแนวตั้ง

อีกทั้งยังมีการแบ่งมารยาทและธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างชนชั้นสูงกับชนชั้นล่างออกจากกันอย่างชัดเจน

จนเมื่อล่วงเข้าสู่ยุคสมัยใหม่หลังการปฏิวัติยึดอำนาจจากชนชั้นเจ้าจารีตโดยชนชั้นกลางและต่อจากชนชั้นกลางเหล่านี้จึงร่วมกันสร้างระเบียบปฏิบัติทางมารยาทสังคมขึ้นมาใหม่เพื่อแทนที่ "มารยาท" ของยุคที่คนสัมพันธ์กันไม่แนวตั้งมาเป็นมารยาทของสภาพบุรุษที่สัมพันธ์กันไม่แนวราบ

ตั้งแต่การทักทาย การนั่งโต๊ะอาหาร การรับประทานอาหาร การให้ภาษา การพูด การนั่งสนทนาในระดับที่เสมอกัน การสนทนาโดยสบตากัน การแบ่งพื้นที่ส่วนตัวออกจากที่สาธารณะ อันผูกพันกับมารยาทอื่นๆ ที่เราร่วมกันวางกลและเทศะ ฯลฯ

สังคมไทยได้แปลคู่มือมารยาทของสุภาพบุรุษ สุภาพสตรีนี้ออกมาเป็นภาษาไทยเช่นกัน นั่นคือหนังสือที่เรารู้จักกันดีชื่อ "สมบัติผู้ดี"

หนังสือสมบัติผู้ดี ไม่ได้เป็นหนังสือว่าด้วยมารยาทของชนชั้นสูงหรือชนชั้นจารีต แต่เป็นหนังสือคู่มือมารยาทของ "ชนชั้นกลาง" ในการรับรู้ของสังคมไทยยุคหนึ่งพยายามจะกำหนดความหมายของคำว่า "ผู้ดี" ใหม่ นั่นคือ "ผู้ดี" ไม่ใช่ผู้ดีสมบัติที่ติดตัวมาจาก "ชาติกำเนิด" แต่เกิดจากการฝึกฝนกิริยามารยาททักทาย วาจาให้เป็นไปตามคุณสมบัติของสุภาพบุรุษ สุภาพสตรีที่เป็น "สากล" ดังนั้น คนที่เกิดมาในตระกูลสูงอาจเป็นคนถ้อย และคนยากจนแต่ฝึกมารยาทให้เรียบร้อยก็ถือว่าเป็น "ผู้ดี" หรือ "สุภาพบุรุษ"

กลุ่มนักเขียนกลุ่มสามัญชนของสยามในเวลานั้นจึงตั้งชื่อกลุ่มของตนเอาไว้ว่า "กลุ่มสุภาพบุรุษ"

ถ้าอ่านหนังสือ สมบัติผู้ดี ของพระยาสุเรนทรบาทย์ โดยละเอียดจะเข้าใจได้ว่าทั้งหมดนี้คือมารยาท

แบบชนชั้นกลาง "ฝรั่ง" เช่น ไม่ควรเปิดจดหมายของผู้อื่นอ่าน (คอนเซ็ปต์ว่าด้วยไพรเวซี)

รัฐนิยมของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้พยายามสร้าง "มารยาทสากลของชนชั้นกลางไทยสมัยใหม่" ขึ้นมาให้เป็นมาตรฐานเช่นเดียวกัน

ไม่ว่าจะเป็นการสร้างคำทักทายแบบ สวัสดิ์ อรุณสวัสดิ์ ทิวสวัสดิ์ ราตรีสวัสดิ์-ซึ่ง

ใครอาจจะหัวเราะเยาะจอมพล ป. ว่า ไร้สาระ แต่สำหรับฉันนี่เป็นภาษาที่สำคัญมากเพราะ

เป็นการประดิษฐ์คำมาเพื่อรองรับสำนึกทางเวลาแบบโลกสมัยใหม่ที่ไม่ได้หนึ่งจ้องดูการย้ายคล้อยของตัวเองอาทิตย์แล้วจะเนลลว่า สายๆ บ่ายๆ ค่าๆ ซึ่งมันจะส่งผลต่อสำนึกต่อการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่เป็น "ตารางเวลา" สามารถจัดสรรเวลาเป็นเวลาดำเนินงาน เวลาพักผ่อน ไม่เอามาปะปนกันแบบมนุษย์ก่อนสมัยใหม่ที่ไม่ได้แยกโลกของการทำงานและการพักผ่อนออกจากกัน

ดังนั้น สมัยก่อนคนเราจึงเกี่ยวข้าวกันไป จับกันไป พอมสมัยนี้ด้วยสำนึกแบบโลกยุคเก่าก็ทำให้คนเราทำงานไป ก็หันมาไป คุยกันไป เอาลูกมาเลี้ยงไป ขยายแถมเว่ยไป ฯลฯ

คำทักทาย ที่ถอดออกมาจากภาษาอังกฤษ เช่น อรุณสวัสดิ์ ราตรีสวัสดิ์เหล่านี้ยังเป็นคำทักทายที่เพิกเฉยต่อลำดับชั้นของโลกเก่าทำให้ทุกคนต้อง "เท่ากัน"

การโรงกักไปรเฟเซอร์ด้วยคำว่า อรุณสวัสดิ์ไปรเฟเซอร์ก็ต้องทักตอบว่า อรุณสวัสดิ์

นอกจากนี้ ยังสร้างสรรพนาม ฉัน-เธอ เพื่อเป็นสรรพนามในสังคมที่ถือว่ามนุษย์เสมอภาคกัน ได้สร้างแบบแผนการยืมพยางค์ให้ต่อกัน (ไม่หมอบกราบ คลาน) พร้อมกล่าวคำว่า "สวัสดิ์" ซึ่งพระยาอุปกิตศิลปศาสตร์ได้ "สร้าง" คำนี้ขึ้นมาในปี 2486 (คำๆ นี้มีอายุเพียง 71 ปีเท่านั้น) อันมีความหมายว่า "ขอความดีงามจงมีแก่ท่าน"

เพราะฉะนั้น คำว่า "สวัสดิ์" ที่อุตสาหคิดกันขึ้นมาใหม่นี้ จึงไม่ได้คิดมาง่ายๆ เท่าๆ ไม่มีเหตุผล แต่ก็เพื่อสนองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมจากสังคมศักดินามาเป็นสังคมประชาธิปไตยที่พลเมืองทุกคนมีความเสมอภาคกัน

เมื่อเสมอภาคกันแล้วจึงไม่จำเป็นต้องแสดงความ "กักตัก" หรือ "ศิโรราบ" หรือ แสดงความเป็น "ข้า" ของมูลนายหรือใครก็ตามที่มีอำนาจเหนือชีวิตเราขึ้นไป

แต่เป็นคำทักทายของพลเมืองทุกคนที่มีต่อกันและเมื่อมีความเสมอภาคกันนั้นจึงกล่าวอวยพรส่งความปรารถนาดีต่อกันได้ผ่านคำว่า "สวัสดิ์"

นอกจากการสร้างสำนึกใหม่แก่สังคมใหม่ที่หวังจะให้เป็นสังคมประชาธิปไตย "จริยธรรม" ในสังคมใหม่นี้จึงจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องของจริยธรรมและคุณค่าในแบบแผนของโลกประชาธิปไตย

เช่น สิทธิ เสรีภาพ อำนาจหรือตนเองในฐานะปัจเจกบุคคล ความสัมพันธ์ของตนเองในฐานะปัจเจกบุคคลที่มีต่อสังคม หน้าที่และความรับผิดชอบต่อ "สาธารณะ" หน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย การเคารพความหลากหลายของความเชื่อ เชื้อชาติ ศาสนา

ในขณะเดียวกัน ในโรงเรียนของรัฐย่อมเป็นพื้นที่ "กลาง" ปลอดศาสนาเพื่ออ้างไว้ซึ่งการเคารพทุกศาสนาอย่างเท่าเทียมกันด้วยการไม่อนุญาตให้ศาสนาใดศาสนาหนึ่งครอบครองอำนาจผ่านทางจริยศาสตร์และพิธีกรรมภายใต้กรอบของศาสนา

นั้นๆ การแสดงความเชื่อทางศาสนาพึงอนุญาตให้มีเฉพาะแต่ในโรงเรียนเอกชนเท่านั้น

เป็นที่น่าเสียดายว่า การศึกษาไทยนอกจากจะให้ความสำคัญกับการสอนศีลธรรมแบบโลกประชาธิปไตยแล้วยังเป็นไปในทางตรงกันข้าม นั่นคือ เน้นย้ำจริยธรรมที่หมกมุ่นอยู่กับการแสดงออกถึงการศิโรราบต่ออำนาจที่เหนือกว่าอย่างไม่ต้องแสดงเหตุผล

ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนในชาวดักด้วยอย่างเอาไว้ เราให้ความสำคัญกับการยื่นของให้ "ผู้ใหญ่" แต่ไม่แคร์เรื่องความเสมอภาคและหน้าที่ต่อ "สาธารณะ" รวมไปถึงการให้เกียรติพลเมืองที่อยู่ร่วมสังคมชาติเดียวกันกับเรา

ในสังคมไทยจึงเต็มไปด้วยคนที่ไหวสวย นอบน้อมต่อผู้ใหญ่จนเหมือนประจบ

มีผู้น้อยที่ร้อคอยแต่ความเมตตาและการพห้หน้าพนาจากผู้ใหญ่ ลูกที่ไม่รู้จักโตไม่เคยเข้มแข็งพอที่จะยืนหยัดเป็นตัวของตัวเอง และไทยหาการดูเลจากพ่อแม่ตลอดเวลา

เราเต็มไปด้วยพลเมืองที่ก้มกราบเบญจางคประดิษฐ์ได้สวยงาม แต่สามารถเดินอ้าวระเหยนบนันได้เลื่อน เดินจงมือกัน เดินเล่นโทรศัพท์ เกะกะขวางทางผู้อื่น

สามารถจ้อครถได้ตามอำเภอใจ รุกล้ำพื้นที่สาธารณะและอื่นๆ มีภักถยามเกินกว่าจะจาระไน

“มารยาทดี” ของคนไทยจึงเป็นมารยาทสำหรับ “คนบางคน” เท่านั้น เราจึงมีสองมาตรฐานของการใช้มารยาท

คือ สามารถพินอบพิเทา กับ “ท่าน” ที่อยู่ตรงหน้า
แล้วหันไปทวาด ตะคอก เทียดทยาม คนเสิร์ฟ
ยาม คนรับใช้ ได้ราวกับว่า สิ่งมีชีวิตเหล่านี้เป็นคน
ละสปีชีส์กัน รวมทั้งตัวผู้พูดเองด้วย

จริยธรรมที่อ้าง มารยาทที่สอนกันในโรงเรียน
ไทยจึงเป็นจริยธรรมและมารยาทแห่งการกดทับผู้อื่น
ยกตัวเองขึ้นสูง ปลุกฝังค่านิยมประจบประแจง และ
เป็นปฏิปักษ์ต่อหลักการประชาธิปไตยอย่างชัดเจน

“วิกฤตจริยธรรม” ที่ผู้บริหารโรงเรียนพูดถึง
แท้จริงแล้ว มันคือ สภาวะของสังคมประชาธิปไตย
ที่เชื่อว่ามีมนุษย์เท่ากัน เมื่อเราประกาศว่ามีมนุษย์เท่า
กันและท่าน “เท่า” กับเรา-ท่านจึงวิตกจริตและ
คร่ำครวญว่า สังคมกำลังจะล่มสลายแล้ว เกิดวิกฤต
แล้ว คนไม่มีศีลธรรมแล้ว

เมื่อวิตก ดังนั้น พวกท่านจึงเร่งเร้าการโยยตี
ให้เครื่องมือทางวัฒนธรรมมาจองจำจิตวิญญาณ
ของเยาวชน หวังว่าจะล่ามโซ่พวกเขาไว้ในนามของ
“ความดี”

**จุดรั้งไว้เถิด ยื้อยุดมันไว้ให้เต็มกำลัง
ศีลธรรมชุดใหม่มันก็แก่เคลื่อนตัวมาช้าๆ
เท่านั้น แต่มันไม่จะหยุดเดิน ●**